

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.014.05.2021

Pani
Małgorzata Chrynus
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Prószkowie,
ul. Opolska 17

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/084 – Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych przez podmioty samorządowe województwa opolskiego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Prószkowie, ul. Opolska 17, 46-060 Prószków ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Chrynus, Kierownik ² , od 1 czerwca 2012 r. do nadal
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawdliwość i skuteczność działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych 2. Prawdliwość sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ³
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. (I połowa), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem dotyczących zakresu kontroli
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Agnieszka Rószczak-Fedorowicz główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LOP/77/2021 z 4 sierpnia 2021 r. (akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej: MOPS.

² Dalej: Kierownik lub Kierownik MOPS.

³ Dz. U. z 2021 r, poz. 877 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą pracownicy MOPS podejmowali wobec dłużników alimentacyjnych działania, polegające m.in. na wzywaniu ich do stawienia się w MOPS w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego, wszczynaniu postępowań w sprawie uznania dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych oraz na informowaniu Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu o konieczności aktywizacji zawodowej takich osób. W przypadku dłużników mających miejsce zamieszkania poza terenem Gminy Prószków występowano do właściwych organów o podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania należności alimentacyjnych.

W kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych⁶ z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁷ prawidłowo wykazywano dane w zakresie liczby złożonych wniosków, dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz decyzji w sprawach świadczeń. Ponadto ustalenia kontroli wykazały, że stan należności oraz kwoty zwrotów od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazywane w sprawozdaniach FA były zgodne z wartościami wykazanym przez MOPS w sprawozdaniach budżetowych Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za lata 2019 i 2020. Powyższe sprawozdania przekazywano Wojewodzie Opolskiemu z dochowaniem wymaganych terminów.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na nieuzasadnionej zwłoce w podejmowaniu działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz w informowaniu organów właściwych dłużników⁸ o konieczności podjęcia działań wobec dłużników alimentacyjnych⁹, a także nieprzekazaniu informacji o zobowiązaniach dwóch dłużników alimentacyjnych do jednego z biur informacji gospodarczej. Stwierdzono również, że Kierownik MOPS, pomimo przysługujących mu uprawnień, nie występował z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość i skuteczność działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą kierownik MOPS oraz kierownik zespołu ds. świadczeń w MOPS¹¹ posiadały upoważnienie Burmistrza Gminy Prószków do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w tych sprawach, jak również do przekazywania do biur informacji

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów lub sprawozdania FA

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 877 ze zm. Dalej: ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

⁸ Dalej: OWD.

⁹ Dla których MOPS stanowił jedynie organ właściwy wierzyciela.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dalej: kierownik ds. świadczeń.

gospodarczej informacji o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

(akta kontroli str. 4, 14-22)

W latach 2019-2021 (I półrocze) wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego w łącznej kwocie 253,5 tys. zł, z tego 97,7¹² tys. zł w 2019 r., 103,7 tys. zł¹³ w 2020 r. oraz 52,1 tys. zł¹⁴ w I półroczu 2021 r. Według stanu na 30 czerwca 2021 r., od momentu powstania funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wypłacono świadczenia w wysokości 1 707,2 tys. zł. W okresie objętym kontrolą dłużnicy alimentacyjni nie dokonywali wpłat należności z tytułu wypłaconych świadczeń, nie było również wpłat z wynikających z prowadzonych egzekucji administracyjnych. Wpłaty z egzekucji komorniczej sądowej wyniosły natomiast łącznie 23,4 tys. zł, z tego 8,8 tys. zł w 2019 r.¹⁵, 7,1 tys. zł w 2020 r.¹⁶ oraz 7,5 tys. zł w I półroczu 2021 r.¹⁷ Skuteczność egzekucji komorniczej sądowej¹⁸ w odniesieniu do należności głównej wyniosła: 9,02% w 2019 r., 6,89% w 2020 r. i 14,3 % w pierwszej połowie 2021 r. Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na początek 2019 r., 2020 r. i I półrocza 2021 r. (bez uwzględnienia świadczeń nienależnie pobranych) wyniósł odpowiednio: 1 229 tys. zł¹⁹, 1 317,9 tys. zł²⁰ oraz 1 413,4 tys. zł²¹, a łączne wpłaty dokonane w wyniku egzekucji stanowiły 0,6%, 0,9% i 0,3% stanu należności w poszczególnych latach. W MOPS analizie podlegały liczby poszczególnych działań, podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych w danym roku, nie analizowano natomiast skuteczności tych działań.

(akta kontroli str. 329-333, 369-469)

W poszczególnych latach 2019-2021 (I półrocze) koszty działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, pokryte z dotacji budżetu państwa, wyniosły odpowiednio: 2,9 tys. zł, 3,1 tys. zł oraz 1,6 tys. zł.

Wartość łącznych kosztów działań podejmowanych wobec dłużników w latach objętych kontrolą wyniosła odpowiednio: 19,2 tys. zł, 25,7 tys. zł i 10,7 tys. zł. Koszty te obejmowały m.in. wynagrodzenie i pochodne, obsługę informatyczną, usługi pocztowe oraz zakup artykułów biurowych.

(akta kontroli str. 334, 369-469, 485)

Kierownik MOPS wyjaśniła, że w celu zwiększenia skuteczności dochodzenia zwrotu należności od dłużników alimentacyjnych kierowała pracowników na szkolenia związane z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Pracownicy podnosili kwalifikacje zawodowe również w drodze samokształcenia. Ponadto kierownik MOPS wyjaśniła, że *głównym problemem dochodzenia zwrotu należności od dłużników alimentacyjnych jest brak skutecznych przepisów prawa. Obecne działania, które są podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie przynoszą zazwyczaj żadnych efektów lub w pojedynczych przypadkach zdarzają się sytuacje,*

¹² 97 746 zł.

¹³ 103 665 zł.

¹⁴ 52 126 zł.

¹⁵ 8816 zł należność główna i 9026 zł odsetki, łącznie 17 842 zł.

¹⁶ 7149 zł należność główna i 20407 zł odsetki, łącznie 27 556 zł.

¹⁷ 7457 zł należność główna i 14652 zł odsetki, 22 109 zł.

¹⁸ Tj. relacja sumy wpłat, dokonanych w wyniku egzekucji administracyjnej w danym roku, do sumy wypłat z funduszu alimentacyjnego w tym samym roku.

¹⁹ 1 228 989 zł należność główna i 486 698 zł odsetki, łącznie 1 715,7 tys. zł.

²⁰ 1 317 920 zł należność główna i 566 634 zł odsetki, łącznie 1 884,5 tys. zł.

²¹ 1 413 436 zł należność główna i 628 236 zł odsetki, łącznie 2 041,7 tys. zł.

że dłużnik alimentacyjny spłaca zadłużenie. Wszelkie działania, które są podejmowane przynoszą jedynie koszty związane z prowadzeniem tych działań. Pojedyncze sprawy, w których dłużnicy alimentacyjni dokonują zwrotów poprzez komornika sądowego są w miarę regularnie ściągane, ale zazwyczaj w bardzo małych kwotach. Do zwiększenia skuteczności dochodzenia zwrotów potrzebna jest zmiana przepisów prawa, ponieważ sytuacja ta na przełomie lat nie ulega poprawie. Ściągalność zadłużeń jest niewielka, w porównaniu do stanu należności powstałych od początku wejścia w życie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
(akta kontroli str. 40-41, 42-44)

W latach 2019-2021 (I półrocze) organy zewnętrzne nie przeprowadzały kontroli w zakresie podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych. Zagadnienia te, w okresie objętym kontrolą, były objęte audytem wewnętrznym przez kierownika ds. świadczeń. Przedmiotem czynności kontrolnych była prawidłowość podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz prawidłowość kompletowania dokumentacji niezbędnej do ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ponadto weryfikacją objęto poprawność formalną i prawną wydawanych decyzji (badania przeprowadzono na próbie wybranych losowo spraw). Łącznie przeprowadzono cztery kontrole, w dniach: 13 grudnia 2019 r., 18 sierpnia 2020 r., 16 grudnia 2020 r. i 17 czerwca 2021 r., w ramach których nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydawano zaleceń pokontrolnych.
(akta kontroli str. 30-33)

W okresie objętym kontrolą dwie osoby uprawnione złożyły w MOPS wnioski o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych. W jednym przypadku, w którym Kierownik MOPS stanowił wyłącznie organ właściwy wierzyciela²², wystapiono do OWD z wnioskiem o podjęcie działań wobec dłużnika po upływie 14 dni od dnia otrzymania wniosku. W drugim przypadku, w którym Kierownik MOPS stanowił zarówno OWW jak i OWD, wezwanie do stawienia się w MOPS celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego wysłano do dłużnika po upływie 55 dni od dnia otrzymania wniosku, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Kierownik MOPS wyjaśniła, że pracownicy jednostki kontrolowanej informowali osoby uprawnione o możliwości złożenia ww. wniosków, dołączając do decyzji w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego stosowną informację, jak również w formie ustnej. Ze złożonych wyjaśnień wynikało, że informacja o możliwości złożenia w MOPS wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego została również zamieszczona na tablicy ogłoszeń.
(akta kontroli str. 42-43, 470-478)

W latach 2019-2021 (I półrocze) brak było osób uprawnionych, umieszczonych w pieczy zastępczej, dla których Kierownik MOPS stanowił OWW.
(akta kontroli str. 44)

W MOPS prowadzono rejestr wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przyznanych świadczeń oraz odmów ich przyznania. Z rejestru tego wynikało, że kontrolowana jednostka była jednocześnie jednostką obsługującą OWW, jak i OWD, jak też, że była wyłącznie OWW. Według danych zawartych w ww. rejestrze, w latach 2019-2021 (I półrocze) w MOPS przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego łącznie 38 osobom (49 uprawnionym), z tego: 18 osobom w 2019 r. (23 uprawnionym), 17 osobom w 2020 r. (20 uprawnionym) i 3 osobom (6 uprawnionym) w I półroczu 2021 r. Kierownik MOPS stanowił jednocześnie OWW oraz OWD łącznie dla dziesięciu z ww. osób – dla pięciu

²² Dalej: OWW.

w 2019 r., czterech w 2020 r. i dla jednej osoby w 2021 r. W pozostałych przypadkach Kierownik MOPS był wyłącznie organem właściwym wierzyciela.
(akta kontroli str. 44, 222-227)

Badanie 20 decyzji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazało, że we wszystkich przypadkach (dwóch w 2021 r., 10 w 2020 r. i ośmiu w 2019 r.) pracownicy MOPS wystąpili do organów właściwych dłużników o podjęcie działań wobec tych dłużników. W każdym przypadku przekazano również OWW informacje, o których mowa w art. 27 ust. 7 i 7a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a dłużnikowi alimentacyjnemu informacje, o których mowa w art. 27 ust. 7 ww. ustawy. Analiza dokumentacji ww. spraw wykazała, że miały miejsce przypadki przekazania przez MOPS informacji do OWD oraz do dłużników z nieuzasadnioną zwłoką, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Informacje w zakresie wysokości zobowiązań dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych, na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym²³, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, pracownicy MOPS pozyskiwali z zaświadczeń komorników sądowych o bezskuteczności egzekucji.
(akta kontroli str. 72-73, 118-220)

Badaniem w zakresie obowiązku przekazywania informacji o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych do biur informacji gospodarczej objęto pięciu dłużników o najwyższych zobowiązaniach alimentacyjnych, dla których MOPS stanowił OWW. Zadłużenie ww. dłużników, według stanu na 31 grudnia 2019 r., wynosiło (wraz z odsetkami) łącznie 644,4 tys. zł²⁴. Ustalono, że w trzech przypadkach z ww. pięciu objętych badaniem, w których zaległość powstała za okres dłuższy niż sześć miesięcy, informacje, o których mowa w art. 8a ustawy o alimentach, zostały przekazane do wszystkich sześciu biur informacji gospodarczej²⁵. W dwóch przypadkach informacji takiej nie przekazano do jednego biura informacji gospodarczej - BIG Info Monitor, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 228, 233-234, 237-238, 304)

Liczba dłużników alimentacyjnych w Gminie Prószków wynosiła 11 w 2019 r., 12 w 2020 r. i 14 w I półroczu 2021 r. W latach 2019-2021 (I połowa) wobec ww. dłużników podjęte zostały następujące działania: 1/ kierowano wnioski do komorników sądowych o przyłączenie się do postępowań egzekucyjnych (w ww. latach wnioskami objęto odpowiednio: pięciu, czterech i jednego dłużnika), 2/ przeprowadzono wywiady alimentacyjne i odebrano oświadczenia majątkowe odpowiednio: od trzech, dwóch i pięciu dłużników, 3/ komornikom sądowym przekazano informacje pochodzące z wywiadów alimentacyjnych oraz z oświadczeń majątkowych, mające wpływ na egzekucję, co dotyczyło odpowiednio: trzech, dwóch i pięciu dłużników, 4/ zobowiązano do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy – dwóch dłużników w 2020 r. 5/ powiadamiano Powiatowy Urząd Pracy w Opolu o potrzebie aktywizacji zawodowej po jednym dłużniku w 2019 r. i 2020 r. i czterech dłużników w 2021 r.²⁶, 6/ wszczęto postępowanie i wydano decyzje w sprawie uznania za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych pięciu dłużników w 2020 r., 7/ skierowano do organów

²³ Dz. U. z 1991 r. poz. 200, ze zm. Ustawa ta została uchylona z dniem 1 maja 2004 r.

²⁴ 644 439,74 zł.

²⁵ 1/ BIG InfoMonitor S.A., ul. Z. Modzelewskiego 77, 02-679 Warszawa; 2/ Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A., ul. Lublańska 38, 31-476 Kraków; 3/ Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A. ul. D. Siedzikówny 12, 51-214 Wrocław; 4/ ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A., Aleje Jerozolimskie 100, 00-807 Warszawa; 5/ Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych Biuro Informacji Gospodarczej S.A., ul. Poleska 44, 25-325 Kielce; 6/ Bisnode Międzynarodowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.

²⁶ Nie zobowiązywano dłużników do rejestracji w PUP osób już wcześniej zarejestrowanych lub tych, którzy trakcie działań podjęli pracę.

ścigania wnioski o ściganie za przestępstwo niealimentacji wobec jednego dłużnika w 2019 r. i sześciu dłużników w 2020 r. (do końca czerwca 2021 r. nie skazano żadnego dłużnika), 8/ wnioskowano o zatrzymanie praw jazdy jednego dłużnika w 2019 r. (prawo jazdy zostało zatrzymane), 9/ przekazywano informacje do biur informacji gospodarczej odpowiednio: o 11, 12 i 14 dłużnikach, 9/ wnioskowano do organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o poinformowanie o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności wobec dwóch dłużników w 2019 r. i wobec jednego dłużnika w 2020 r. 10/ pozyskano od organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne informacje o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności dotyczące: dwóch dłużników w 2019 r. i jednego dłużnika w 2020 r. 11/ pozyskano informacje o liczbie dłużników niemogących wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia - dotyczyło to: dwóch dłużników w 2019 r. i 2020 r. i czterech dłużników w 2021 r.

(akta kontroli str. 335)

Liczba podjętych skutecznych działań prowadzonych przez MOPS przedstawiała się następująco: a/ w 2019 r. dwa z 13 podjętych działań doprowadziły do wzrostu ściągальności należności (dotyczyło to przekazania komornikowi sądowemu informacji, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz odebranych oświadczeń majątkowych, mających wpływ na egzekucję), b/ w 2020 r. dwa z 26 podjętych działań doprowadziły do wzrostu ściągальności należności (działania polegające na przeprowadzeniu wywiadu alimentacyjnego i przekazaniu komornikowi sądowemu informacji pochodzących z wywiadu alimentacyjnego) oraz c/ w 2021 r. (I półrocze) jedno z 19 podjętych działań doprowadziło do wzrostu ściągальności należności (przekazanie komornikowi sądowemu informacji pochodzących z wywiadu alimentacyjnego).

(akta kontroli str. 336-338)

Zmiany w liczbie dłużników w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą, według wyjaśnienia Kierownik ds. świadczeń były m.in. wynikiem: zmniejszenia liczby osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, braku wpływu wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych, dla których Kierownik MOPS stanowił OWD oraz przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego kolejnym osobom.

(akta kontroli str. 482)

W wyniku badania dokumentacji pięciu dłużników alimentacyjnych, dla których Kierownik MOPS był jednocześnie OWW i OWD oraz dziewięciu dłużników, dla których Kierownik był jedynie OWD (łącznie 14 spraw) stwierdzono m.in., że:

a) czas od otrzymania wniosku o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych lub od uprawomocnienia się decyzji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego do dnia wezwania dłużnika celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego wynosił od 1 do 34 dni;

b) czynności polegające na przeprowadzeniu wszystkich siedmiu wywiadów alimentacyjnych oraz odbiorze oświadczeń majątkowych od dłużników zostały rzetelnie udokumentowane, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 23 marca 2011 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego oraz wzoru oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego²⁷; wskazane w wywiadach przyczyny nielożenia na utrzymanie osób uprawnionych do alimentów obejmowały m.in.: brak stałych dochodów lub zbyt niskie dochody, bezrobocie, złą sytuację rodzinną; informacje ustalone podczas wywiadów alimentacyjnych zostały w każdym przypadku przekazane organom prowadzącym postępowanie egzekucyjne (w przypadku podjęcia pracy przez dłużnika lub

²⁷ Dz. U. Nr 73, poz. 395.

w przypadku aktywizacji dłużnika pismo przekazywane było do właściwego komornika i OWD);

c) w dwóch przypadkach wszczęto postępowania w sprawie uznania dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych, z powodu niestawienia się do MOPS w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego; postępowania te zostały wszczęte po upływie 34 i 73 dni od wystąpienia przesłanki określonej w art. 5 ust. 3 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (w ich wyniku ww. dwóch dłużników uznano za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych);

d) wniosek o sprawdzenie w Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców²⁸ złożono w jednym przypadku, w którym wystąpiła stosowna przesłanka, tj. dłużnik został uznany za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (sprawdzenie wykazało, iż osoba ta nie figuruje w bazie CEPIK);

e) złożono jeden wniosek o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 ustawy Kodeks karny, umorzono dochodzenie (wniosek złożono 24 marca 2020 r., a 18 czerwca 2020 r. wpłynęła informacja o umorzeniu dochodzenia);

f) poinformowano właściwy powiatowy urząd pracy²⁹ o potrzebie aktywizacji zawodowej pięciu dłużników; w dwóch przypadkach PUP poinformował, że dłużnicy są zarejestrowani jako bezrobotni, podał terminy kolejnych kontaktów z bezrobotnymi oraz zobowiązał się do przedłożenia ww. osobom propozycji zatrudnienia w przypadku dysponowania wolnymi miejscami pracy; w pozostałych trzech przypadkach, dłużnicy podjęli zatrudnienie (w każdym przypadku informacja została przekazana właściwemu komornikowi i OWW);

g) w zbadanych sprawach nie wystąpiły przypadki opieszałości w działaniach organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne, w związku z czym nie kierowano do sądu zawiadomień w tym zakresie;

h) w czterech z pięciu przypadków, w których Kierownik MOPS stanowił zarówno organ właściwy wierzyciela, jak i organ właściwy dłużnika, nie występowano z powództwem wobec dalszych zobowiązanych, mimo że w *Oświadczeniach wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny* wnioskodawcy wskazali takie osoby, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

i) informacje o zobowiązaniach dłużników przekazywano do sześciu istniejących biur informacji gospodarczej (z wyjątkiem dwóch dłużników, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 229-238, 245-304, 309-320)

W czterech z ww. pięciu objętych badaniem przypadków, w których Kierownik stanowił OWW i OWD, pracownik MOPS dołączył do wniosków o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, kierowanych do komornika sądowego, decyzje w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które miały przymiot ostateczności. W przypadku jednej sprawy wniosek MOPS o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego skierowano do komornika sądowego, mimo że decyzja ta nie była ostateczna (MOPS.4540.5.2019.AN), co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 235-236, 284, 279-304)

²⁸ Dalej: CEPIK.

²⁹ Dalej: PUP.

W przypadku trzech dłużników³⁰ decyzje dotyczące uznania ich za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych zostały wysłane listami poleconymi, a na zwróconych przesyłkach znajdowały się adnotacje odzwierciedlające przebieg wszystkich czynności związanych z doręczeniem zastępczym przewidzianych w art. 44 ustawy z dnia 14 czerwca 1964 r. Kodeks postępowania administracyjnego³¹.

(akta kontroli str. 229-238, 239-244)

Mimo że w przypadku pięciu zbadanych wniosków o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, do których dołączono *Oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny*, wnioskodawcy wskazali osoby zobowiązane w dalszej kolejności, Kierownik MOPS nie podejmował działań zmierzających do wystąpienia z powództwami o ustalenie alimentów od tych osób, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 229-238, 245-304)

Kierownik ds. świadczeń wyjaśniła, że w okresie objętym kontrolą nie występował z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób. Tut Ośrodek przekazywał informację o możliwości ubiegania się o alimenty od innych osób. Taką informację udzielano również w sytuacjach odbierania wniosków, w którym jest dołączone oświadczenie wnioskodawcy o osobach zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji innych niż dłużnik alimentacyjny.

(akta kontroli str. 43)

Na stronie internetowej MOPS nie zamieszczono informacji dotyczących uprawnień wierzycieli alimentacyjnych, w tym o przewidzianej w art. 132 Kodeksu rodzinnego możliwości nałożenia obowiązku alimentacyjnego na zobowiązanego w dalszej kolejności. Kierownik Zespołu ds. Świadczeń wyjaśniła, że do każdego wniosku dołączone są procedury przyznawania świadczeń. Jak również udostępniano informację o możliwości składania wniosku o świadczenia z funduszu alimentacyjnego poprzez Facebook Gminy Prószków, udostępniano informację również w gminnej gazecie Kronikarz oraz na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej naszego Ośrodka, a także w decyzjach administracyjnych w pouczeniu zawarta jest informacja o terminach składania wniosków na nowy okres zasiłkowy. Jednocześnie informuję, że tutaj Ośrodek nie umieszczał wcześniej na stronie internetowej informacji o możliwości nałożenia obowiązku alimentacyjnego w dalszej kolejności, o którym mowa w art. 132 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Tutejszy Ośrodek nie był świadomy tego, że informacja dotycząca obowiązku alimentacyjnego zobowiązanego w dalszej kolejności wynikającego z art. 132 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego powinna być zamieszczona na stronie internetowej. (...) Nadmieniam, iż tutaj Ośrodek w momencie pozyskania informacji o konieczności umieszczenia ww. informacji, uczynił to dnia 25 sierpnia 2021 r.

(akta kontroli str. 23-29, 40-43)

W przypadku wszystkich pięciu osób, dla których Kierownik MOPS stanowił OWD³², a równocześnie był OWW, pracownicy kontrolowanej jednostki złożyli jedno zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa niealimentacji w oparciu o art. 209 ustawy Kodeks karny. Przed złożeniem ww. zawiadomienia przeprowadzono postępowanie i wydano decyzję w sprawie uznania dłużnika

³⁰ W dwóch przypadkach na zwrotnym potwierdzeniu odbioru odnotowano odbiór przyjęcia korespondencji, a w jednym przypadku przesyłka dwukrotnie awizowana, nie została podjęta przez odbiorcę.

³¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 735.

³² Na dzień 31 grudnia 2019 r. dla czterech osób i na dzień 30 czerwca 2021 r. dla jednej osoby.

za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, która w dacie złożenia ww. zawiadomienia była ostateczna. Dochodzenie prowadzone w tej sprawie zostało umorzone.

(akta kontroli str. 233-234, 263-278)

Kierownik ds. świadczeń, w informacji dotyczącej ogólnej liczby zawiadomień, wskazała, że (...) w okresie objętym kontrolą zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa niealimentacji zostało skierowanych 18. Na dzień dzisiejszy 10 spraw zostało umorzonych wobec braku znamion czynu zabronionego, w jednej sprawie postępowanie zostało zawieszone, w trzech sprawach postępowanie zostało przedłużone, a w pozostałych sprawach do chwili obecnej nie otrzymaliśmy żadnej informacji.

(akta kontroli str. 43)

W okresie objętym kontrolą brak było przypadków, w których dłużnicy alimentacyjni przebywali w zakładach karnych.

(akta kontroli str. 43)

W latach 2019-2021 (I półrocze) MOPS nie umarzał należności, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt. 1, 2 i 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(akta kontroli str. 43)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Działania wobec dłużników alimentacyjnych nie w każdym przypadku były podejmowane bez nieuzasadnionej zwłoki. Stwierdzono bowiem, że:
 - a/ w ośmiu przypadkach wezwanie w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego przekazano po upływie do 12 do 34 dni³³ od dnia otrzymania wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego;
 - b/ w dwóch przypadkach wezwanie w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego przekazano odpowiednio po upływie 10 (A.D.) i 25 dni (K.M.), od dnia, w którym decyzja w sprawie przyznania osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego stała się ostateczna³⁴;
 - c/ w przypadku dwóch dłużników (K.CZ. i K.D.) pismo MOPS do OWD i właściwego komornika o niepodejmowaniu działań przesłano po upływie 83 dni od dnia wpływu do Ośrodka zwrotnego potwierdzenia odbioru wezwania celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz po upływie 76 dni od daty odbioru przez dłużnika ww. wezwania;
 - d/ w przypadku dwóch wniosków o podjęcie działań wezwanie do stawiennictwa dłużnika do MOPS celem przeprowadzenia wywiadu wysłano po upływie 14 dni i 55 dni od dnia wpływu wniosku;
 - e/ w dwóch przypadkach wszczęto postępowania w sprawie uznania dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych po upływie 34 i 73 dni od wystąpienia przesłanki określonej w art. 5 ust. 3 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. odmowy złożenia oświadczenia majątkowego.

(akta kontroli str. 309-310, 311-312, 313-314, 315-316, 317-318, 319-320, 321-322, 323-324, 317, 321, 470-478)

³³ Tj. po upływie 12 dni (R.S. i K.D.), 18 dni (Z.H.), 27 dni (K.Cz.), 24 dni (G.W.), 31 dni (P.P.), 33 dni (T.G.), i 34 dni (K.M.).

³⁴ W jednym przypadku uprawomocnienie decyzji w sprawie przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego nastąpiło 6 kwietnia 2021, a wezwanie przekazano 16 kwietnia 2021 r., a w drugim przypadku uprawomocnienie decyzji nastąpiło 19 października 2020 r., a wezwanie przekazano 13 listopada 2020 r.

Kierownik ds. świadczeń wyjaśniła, że w dwóch omawianych przypadkach wystąpiono do dłużnika z wezwaniem o przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego po tylu dniach z przyczyn wynikających z natłoku obowiązków, które w danym okresie zasiłkowym występują. Nadmieniam, iż w obu tych przypadkach w czasie podjęcia działań trwał nabór wniosków związanych z nowym okresem zasiłkowym (wynikający z innych ustaw realizowanych w tut Ośrodku), a w związku z tym: przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków oraz wydawanie w tych sprawach rozstrzygnięć.

(akta kontroli str. 305-308, 327-328)

2. Wystąpiły przypadki przekazania, z nieuzasadnioną zwłoką, dłużnikom alimentacyjnym oraz OWD informacji o przyznaniu osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wypłacanych osobom uprawnionym, o których mowa w art. 27 ust. 7 i 7a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W przypadku czterech spraw³⁵ informacje takie przekazano po upływie odpowiednio: 15 dni (B.K.), 22 dni (M.R.), 28 dni (A.S.) i 29 dni (S.Z.).

W świetle art. 35 § 1 i 2 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego, organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ.

(akta kontroli str. 72)

Kierownik ds. świadczeń wyjaśniła, że w omawianych przypadkach przekazano do dłużników informację o przyznaniu osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności, po tylu dniach z przyczyn wynikających z natłoku obowiązków, które w danym okresie zasiłkowym występują. Nadmieniam, iż we wszystkich tych przypadkach w czasie podjęcia działań trwał nabór wniosków związanych z nowym okresem zasiłkowym (wynikający z innych ustaw realizowanych w tut Ośrodku), a w związku z tym: przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków oraz wydawanie w tych sprawach rozstrzygnięć.

(akta kontroli str. 74-75)

3. Pomimo że w pięciu badanych przypadkach, w których Kierownik MOPS stanowił zarówno organ właściwy wierzyciela, jak i organ właściwy dłużnika, wnioskodawcy wskazali osoby zobowiązane w dalszej kolejności do alimentacji (w składanych Oświadczeniach wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, innych niż dłużnik alimentacyjny), Kierownik MOPS nie podjął działań zmierzających do wystąpienia z powództwami wobec tych osób.

(akta kontroli str. 245-304)

Kierownik ds. świadczeń wyjaśniła, że (...) Ośrodek nie wykorzystał informacji zmierzających do wystąpienia z powództwem wobec innych osób z uwagi na to, iż niektóre osoby wskazane w oświadczeniach są też znane ze środowiska tut. Ośrodka. Z uwagi na sytuację materialno-bytową, czy z uwagi na to, iż osoby te są starsze, schorowane, posiadają niskie emerytury/renty tut Ośrodek nie występował z powództwem u tych osób o roszczenia alimentacyjne. Jak również w oświadczeniach też często osoby uprawnione wskazują, iż nie znają sytuacji

³⁵ Tj.: AS (2020), SZ i MR oraz BK (2019)

ekonomicznej, miejsca zatrudnienia lub też sytuacja ekonomiczna osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji jest zła. Nadmieniam, że jeżeli tut. Ośrodek będzie w posiadaniu informacji świadczących, że osoby w dalszej kolejności zobowiązane do alimentacji posiadają finansową możliwość wsparcia osoby uprawnionej do alimentów, wówczas podejmie stosowne kroki. Jednocześnie zaznaczam, iż ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie nakłada obowiązku występowania z powództwem wobec osób zobowiązanych w dalszej kolejności na rzecz osób uprawnionych do alimentów.

(akta kontroli str. 305-306, 307-308)

4. Komornikowi sądowemu przekazany został wniosek o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, mimo że decyzja w sprawie przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie była ostateczna³⁶, co stanowiło naruszenie art. 27 ust. 8 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zgodnie z tym przepisem, do wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, o którym mowa w ust. 3, lub o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, o którym mowa w ust. 3a, organ właściwy wierzyciela dołącza ostateczną decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.

(akta kontroli str. 235-236, 279-285)

Kierownik ds. świadczeń wyjaśniła, że przyczyną przekazania wniosku do komornika o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego przed uprawomocnieniem się decyzji w sprawie przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego było omyłkowe wyliczenie terminu uprawomocnienia się decyzji przez tut. Ośrodek.

(akta kontroli str. 305-306, 307-308)

5. Nieprzekazanie do jednego z biur informacji gospodarczej (BIG InfoMonitor), informacji o zobowiązaniach dwóch dłużników posiadających zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, co było niezgodne z art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w związku z art. 11a ust. 2 i z art. 12a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych³⁷. Według wskazanych przepisów OWW powinien przekazać wszystkim biurom, znajdującym się w wykazie prowadzonym przez ministra właściwego ds. gospodarki w Biuletynie Informacji Publicznej³⁸, informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

(akta kontroli str. 228)

Kierownik ds. świadczeń wyjaśniła, że dwóch dłużników alimentacyjnych było wprowadzonych do systemu BIG InfoMonitor, z tym, że osoby te były wpisane w systemie w zakładce zobowiązania. Dane do systemu były wprowadzane w taki sposób, w jaki została poinformowana. Dłużnicy wprowadzeni do systemu nie byli widoczni jako przekazana informacja gospodarcza, czego tut. Ośrodek nie był świadomy. Z uwagi na to, iż nie można było ustalić daty wpisania dłużnika do systemu BIG InfoMonitor tut. Ośrodek skontaktował się z ww. biurem telefonicznie w celu ustalenia przyczyny. Powyższe biuro wskazało przyczynę braku daty i poinformowało o konieczności dodania widniejących zobowiązań jako informacji gospodarczych. Powyższe uczyniono i na dzień dzisiejszy dłużnicy widnieją w biurze informacji gospodarczej.

(akta kontroli str. 305-306, 307-308)

³⁶ Decyzja nr MOPS.4540.5.2019.AN z dnia 23 października 2019 r. stała się ostateczna 6 listopada 2019 r., a wniosek przekazano właściwemu komornikowi 5 listopada 2019 r.

³⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 389 ze zm.

³⁸ <https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologia/wykaz-biur-wykonujacych-dzialalnosc-gospodarcza>.

W trakcie kontroli NIK, tj. w dniu 22 września 2021 r., dane dwóch dłużników alimentacyjnych zostały wprowadzone do systemu BIG InfoMonitor.

(akta kontroli str. 308)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK w MOPS prawidłowo podejmowano działania wobec dłużników alimentacyjnych, m.in. wszczynano postępowania w sprawie uznania dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych, przeprowadzano wywiady alimentacyjne oraz odbierano oświadczenia majątkowe, jak również informowano PUP o dłużnikach, wobec których zaszła konieczność aktywizacji zawodowej. Występowano również do OWD o podjęcie działań wobec dłużników. Pracownicy MOPS nie występowali natomiast z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób, miały też miejsce przypadki nieterminowego podjęcia działań wobec dłużników alimentacyjnych, jak również nieterminowego informowania właściwych OWD o konieczności podjęcia działań wobec dłużników alimentacyjnych³⁹.

OBSZAR

2. Prawidłowość sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą w MOPS sporządzano kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie wybranych do badania sprawozdań za IV kwartał 2019 i 2020 r. oraz za I kwartał 2021 r. ustalono, że: ww. sprawozdania przekazywane były Wojewodzie Opolskiemu drogą elektroniczną w terminach⁴⁰ zgodnych ze wskazanymi w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴¹, tj. do 15 dnia miesiąca po danym kwartale.

(akta kontroli str. 410, 450, 459)

W okresie objętym kontrolą dotacja celowa otrzymywana przez Gminę Prószków z budżetu państwa była przekazywana łącznie na realizację zadań zleconych w rozdziale 85502 - *Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego*. W okresie w objętym kontrolą MOPS nie otrzymywał osobno dotacji na realizację zadań z zakresu obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego i kosztów podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych. W rozliczeniach dotacji z budżetu państwa przeznaczonej na koszty obsługi zadań finansowanych w ramach rozdziału 85502, wykazana przez MOPS kwota na obsługę funduszu alimentacyjnego (w latach objętych kontrolą) wynosiła odpowiednio: 2 864 zł, 2 932,4 zł, 3 109,96 zł.

W latach 2018-2020 wysokość dotacji celowej otrzymywanej przez Gminę Prószków z budżetu państwa wyniosła, odpowiednio: 1 686,4 tys. zł⁴², 1 713,06 tys. zł⁴³, 1 717,6 tys. zł⁴⁴. Szacunkowy koszty działań podejmowanych przez MOPS wobec

³⁹ W przypadkach, w których MOPS stanowił jedynie OWW.

⁴⁰ Przekazano: 13 stycznia 2020 r. i 2021 r. (za IV kwartał 2019 r. i za IV kwartał 2020 r.), oraz 13 kwietnia 2021 r. (za I kwartał 2021 r.).

⁴¹ Dz. U. poz. 1812.

⁴² 1 686 392,49 zł.

⁴³ 1 713 059,76 zł.

⁴⁴ 1 717 607,02 zł.

dłużników alimentacyjnych⁴⁵ wyniósł: w 2018 r. 4 876 zł⁴⁶, w 2019 r. 6 458 zł⁴⁷, w 2020 r. 5 970 zł⁴⁸, a w I półroczu 2021 r. 4 547 zł⁴⁹. Przeciętny miesięczny koszt obsługi zadań dotyczących wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniósł: w 2018 r. 2 036,09 zł, w 2019 r. 1 606,07 zł, a w 2020 r. 2 145,75 zł (zadania te realizowało trzech pracowników MOPS w wymiarze 2,5 etatu). Przeciętny miesięczny koszt podejmowanych działań na jednego dłużnika wyniósł, w 2018 r. 185 10 zł, w 2019 r. 146 01 zł, a w 2020 r. 178,81 zł. Przeciętna roczna/miesięczna kwota zwrotu świadczeń przypadająca na jednego dłużnika alimentacyjnego wyniosła: w 2018 r. – 1 540 zł/128,33 zł, w 2019 r. 1 622,01 zł/135,17 zł, a w 2020 r. 2 296,31 zł/191,36 zł. Główna księgowa wskazała, że dochody Gminy Prószków z tytułu zwrotu wypłaconych świadczeń nie pokryły kosztów obsługi zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(akta kontroli str. 484)

W ww. kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, nie zawarto informacji o kosztach obsługi oraz prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych, pomimo obowiązku, wynikającego z art. 31 ust. 5 pkt 7 i 8 ww. ustawy. W sprawozdaniach tych nie wykazywano także kwot środków dotyczących należności powstałych z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej.

(akta kontroli str. 369-469)

Kierownik ds. świadczeń wyjaśniła, że *W sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o alimentach (w okresie objętym kontrolą), nie zawarto informacji o kosztach obsługi oraz prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych (art. 31 ust. 5 pkt 7 i 8 ustawy) z uwagi na to, iż wzór sprawozdania zamieszczany w systemie teleinformatycznym (CAS) jest tak skonstruowany, że nie ma możliwości wykazywania kosztów obsługi oraz prowadzonych postępowań. (...) Jednocześnie nadmieniam, iż art. 31 ust. 8 ustawy zakłada, że sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia z funduszu alimentacyjnego przekazywane są zgodnie z wzorami udostępnionymi, drogą elektroniczną, przez ministra właściwego do spraw rodziny. W związku z powyższym Ośrodek nie ma wpływu na wykazywanie danych jakie powinno zawierać sprawozdanie rzeczowo finansowe, z uwagi na to, iż jego wzór jest narzucony przez Ministra właściwego do spraw rodziny. Nadmieniam, że tutaj Ośrodek odrębnie raz na kwartał przekazuje za pomocą CAS (Centralna Aplikacja Statystyczna) sprawozdanie, tj. rozliczenie dotacji z budżetu państwa przeznaczonej na koszty obsługi zadań finansowanych w ramach rozdziału 85502, w którym wyszczególnione są koszty obsługi ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.*

(akta kontroli str. 481-482)

Analiza sprawozdań FA sporządzonych w okresie objętym kontrolą wykazała, że kwoty zwrotów od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz kwoty należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego były zgodne z wartościami wykazanym przez MOPS w sprawozdaniach budżetowych z wykonania planu dochodów związanych

⁴⁵ W MOPS nie prowadzono wyodrębnionej ewidencji czasu pracy na realizację zadań związanych wyłącznie z obsługą świadczeń alimentacyjnych.

⁴⁶ Koszty pokryte z dotacji budżetu państwa 2 684 zł, koszty pokryte z dochodów własnych gminy 2 192 zł.

⁴⁷ Koszty pokryte z dotacji budżetu państwa 2 932 zł, koszty pokryte z dochodów własnych 3 526 zł.

⁴⁸ Koszty pokryte z dotacji budżetu państwa 3 110 zł, koszty pokryte z dochodów własnych 2 860 zł.

⁴⁹ Koszty pokryte z dotacji budżetu państwa 1 564 zł, koszty pokryte z dochodów własnych 2 983 zł.

z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami (Rb-27ZZ) za lata 2019 i 2020.

W ww. kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wykazywano m.in. działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych, a także zwroty dłużników przekazane przez komornika sądowego, co do których MOPS był gminą wierzyciela.

(akta kontroli str. 340-368, 369-469)

Wskazane w ww. kwartalnych sprawozdaniach dane w zakresie liczby złożonych wniosków oraz wydanych na ich podstawie decyzji były zgodne z danymi gromadzonymi w systemie dziedzinowym.

(akta kontroli str. 335, 340-368, 369-469, 399-410, 441-450, 469)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W MOPS wykazywano prawidłowe dane w kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o alimentach, które to sprawozdania przekazywano Wojewodzie Opolskiemu z zachowaniem wymaganych terminów. Dane wykazywane w ww. sprawozdaniach, były zgodne z danymi zawartymi w systemie dziedzinowym.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych z zachowaniem zasady bezzwłoczności.
2. Przekazywanie właściwemu komornikowi wniosków o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

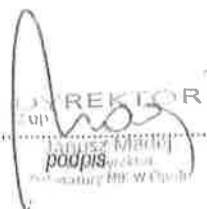
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 1 października 2021 r.

Kontroler
Agnieszka Roszczak-Fedorowicz
Główny specjalista kp.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

DIREKTOR
podpis